

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор,
член-кореспондент НАН України

Поляков М.В.
« 02 » _____ 2015 р.

«УЗГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Чернецький С.О.
« 01 » _____ 02 _____ 2015 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИРОБУВАНЬ
ДЛЯ ВСТУПУ НА ОПІ МАГІСТРА/СПЕЦІАЛІСТА
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
072 – ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ
(освітня програма «Фінанси і кредит»)**

Розглянуто на засіданні
Вченої ради економічного факультету
(протокол від 10.11.2015 р. №4)
Голова Вченої ради
С.О. Смирнов
« 10 » _____ 11 _____ 2015 р.

Дніпропетровськ
2015

ВСТУП

Підготовка за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування ґрунтується на теоретичній та практичній підготовці студентів ОКР «бакалавр» за напрямом 6.030508 «Фінанси і кредит» та потребує сучасного типу економічного мислення.

Підготовка фахівців ґрунтується на теоретичних засадах і практичних підходах, які розглядаються в програмах дисциплін циклу професійної підготовки, що визначені стандартом вищої освіти з напрямку 6.030508 «Фінанси і кредит». Класифікація економічних наук передбачає виділення загальних, спеціальних і галузевих економічних наук. Фахове вступне випробування є формою перевірки рівня знань студентів, що бажають навчатися на 5-й курсі, та визначення освітньо-професійної програми, за якою може продовжити навчання студент – «магістр», «спеціаліст». До фахового вступного випробування на рівні бакалаврської освіти із напрямку 6.030508 «Фінанси і кредит» включено питання з нормативних програм дисциплін загальноекономічної та фахової підготовки «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Страхування», «Бюджетна система».

Розподіл тестових завдань у білеті за розділами такий:

- розділ 1 – Фінанси – 15 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь (максимально 30 балів);
- розділ 2 – Фінанси підприємств – 15 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь (максимально 30 балів);
- розділ 3 – Страхування – 10 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь (максимально 20 балів);
- розділ 4 – Бюджетна система – 10 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь (максимально 20 балів);

Тестові питання передбачають володіння як теоретичними основами нормативної програми, так і вміння виконувати елементарні економічні розрахунки.

У тестовому питанні пропонується чотири відповіді, вірною з яких є лише одна.

ІНСТРУКЦІЯ

1. На виконання тестового завдання відведено 150 хвилин.
2. Тест складається з 50 тестових завдань.

Структура білету

Зміст	Максимальна кількість балів
Тестова частина	100
– розділ 1 – Фінанси – 15 питань по 2 бали за правильну відповідь;	30
– розділ 2 – Фінанси підприємств – 15 питань по 2 бали за правильну відповідь;	30
– розділ 3 – Страхування – 10 питань по 2 бали за правильну відповідь;	20
– розділ 4 – Бюджетна система – 10 питань по 2 бали за правильну відповідь;	20

3. Завдання мають тільки **ОДНУ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ**.
4. Кількість розділів та чисельність питань – визначає кафедра.
5. База даних забезпечує не менше 15 білетів.
6. Тести наведені в таблиці, приклад якої наведено нижче.

1.	Формулювання питання	a	b	c	d
	a) варіант відповіді 1;				
	b) варіант відповіді 2;				
	c) варіант відповіді 3;				
	d) варіант відповіді 4.				

РОЗДІЛ 1 ФІНАНСИ

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Поняття і сутність фінансів. Роль фінансів у процесі розширеного відтворення. Функції фінансів. Фінанси як економічна категорія в системі соціально-економічних категорій. Сутність і структура фінансової системи України. Централізовані і децентралізовані фінанси в структурі фінансової системи. Державні доходи та способи їх мобілізації. Державні видатки.

Тема 2. Фінансове право і фінансова політика

Державна політика в сфері фінансів. Моделі фінансових відносин у суспільстві. Фінансовий механізм як інструмент реалізації фінансової політики держави. Поняття, предмет і метод фінансового права.

Тема 3. Податки. Податкова система

Поняття, сутність і функції податків. Класифікація податків. Податкова система: поняття, основи побудови. Особливості непрямого оподаткування в Україні. Характеристика прямих податків.

Тема 4. Бюджет. Бюджетна система

Державний бюджет як економічна категорія та як основний фінансовий план держави. Функції бюджету. Бюджетна система і бюджетний устрій України. Принципи побудови бюджетної системи України. Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Способи мобілізації доходів Державного бюджету. Основні напрямки витрачання бюджетних коштів в Україні. Сутність дефіциту бюджету та причини його появи. Види бюджетного дефіциту.

Економічна сутність і призначення державного кредиту. Види державного кредиту. Державний борг: сутність, види, причини виникнення та джерела погашення.

Тема 5. Фінанси суб'єктів господарювання

Фінансові відносини суб'єктів господарювання. Методи організації фінансової діяльності підприємств. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.

Тема 6. Страхування. Страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Сутність, призначення й функції страхування. Суб'єкти страхових відносин. Об'єкти страхових правовідносин. Класифікація страхування. Сутність і структура страхового ринку.

Тема 7. Фінансовий ринок.

Сутність фінансового ринку його функції та роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Суб'єкти фінансового ринку. Інфраструктура фінансового ринку.

РОЗДІЛ 2

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Основи фінансів підприємств

Поняття й сутність фінансів підприємств. Місце фінансів підприємств у системі державних фінансів. Функції фінансів підприємств. Форми прояву фінансів підприємств. Принципи організації фінансів підприємств. Грошові доходи, грошові фонди та фінансові ресурси підприємств. Фінансова діяльність підприємства, її організація. Фінансовий механізм підприємства. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва.

Тема 2. Грошові надходження підприємств

Сутність, склад та класифікація грошових надходжень підприємств. Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг). Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Інші грошові надходження

Тема 3. Формування й розподіл прибутку підприємства

Сутність, функції та роль прибутку. Основні показники прибутку. Балансовий прибуток і його склад. Прибуток від реалізації продукції. Прибуток від реалізації інших активів. Позареалізаційний прибуток. Чистий прибуток підприємства. Методи розрахунку прибутку. Собівартість продукції та її вплив на прибуток. Система показників рентабельності та методика їх розрахунку. Розподіл та використання прибутку підприємств

Тема 4. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві

Сутність, склад і розміщення оборотних коштів підприємства. Принципи організації

оборотних коштів. Оборотні фонди та фонди обігу підприємства. Методи визначення потреби в оборотних коштах. Розрахунок норм та нормативів оборотних коштів. Економічний метод обчислення потреби в оборотних коштах. Джерела формування обігових коштів. Показники стану та ефективності використання оборотних коштів підприємства

Тема 5. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів

Сутність та склад основних фондів підприємств. Оцінка основних фондів підприємства. Знос і амортизація основних фондів. Методи нарахування амортизації. Показники стану й ефективності використання основних виробничих фондів.

РОЗДІЛ 3 СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Суть страхування як економічної категорії. Виникнення та етапи розвитку страхування. Характерні ознаки страхування. Об'єкти страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Класифікація видів страхування. Страхові ризики та методи їх оцінювання. Управління ризиком та його основні етапи.

Тема 2. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Структура страхового ринку. Об'єкти і суб'єкти страхового ринку. Інфраструктура страхового ринку. Організація системи страхування в Україні. Структура страхових компаній. Об'єднання і асоціації страховиків, їх функції, завдання та місце на страховому ринку. Страхові посередники. Державне регулювання страхової діяльності.

Тема 3. Страхова послуга та особливості її реалізації.

Сутність страхової послуги. Механізм реалізації страхової послуги. Види страхових послуг. Порядок укладання та ведення страхової угоди. Основний зміст страхової угоди. Документальне оформлення страхової угоди. Механізм реалізації страхової угоди.

Тема 4. Страхові послуги в особистому страхуванні.

Основні форми страхування життя. Особливості оформлення договору страхування життя і пенсій. Умови угоди страхування від нещасних випадків. Механізм реалізації угоди страхування від нещасних випадків. Умови обмеження відповідальності страхової компанії.

Умови страхової угоди медичного страхування.

Тема 5. Страхові послуги у майновому страхуванні.

Майнове страхування, його необхідність і значення. Особливі умови угод сільськогосподарського страхування. Майнове страхування юридичних осіб. Майнове страхування фізичних осіб. Умови угод автотранспортного страхування. Класифікація об'єктів автотранспортного страхування і фінансові умови страхування. Види угод морського страхування. Угоди авіаційного страхування.

Тема 6. Страхові послуги у страхуванні відповідальності.

Суть і призначення страхування відповідальності. Види угод по страхуванню відповідальності.

РОЗДІЛ 4 БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Функції держави як визначальний чинник формування бюджету. Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Бюджетна централізація ВВП та її межі.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Склад і структура доходної та видаткової частини бюджету, фактори, що впливають на них. Правовий характер бюджету як фінансового плану, його чинники. Бюджетний процес та його складові. Завдання, принципи і методи бюджетного планування. Бюджет як централізований фонд грошових коштів держави, його характерні ознаки та місце у системі державних фінансів. Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Стан бюджету як фінансового плану: рівновага доходів і видатків, перевищення доходів над видатками, бюджетний дефіцит. Форми перевищення доходів над видатками: бюджетні резерви, бюджетний надлишок, бюджетний профіцит. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, види, джерела покриття, наслідки. Шляхи подолання дефіциту бюджету та державного боргу в Україні. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Гарантії виконання боргових зобов'язань.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України

Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення. Основи бюджетного устрою: виокремлення видів бюджетів; встановлення принципів побудови бюджетної системи; організація розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи; встановлення характеру і форм взаємовідносин між бюджетами. Принципи побудови бюджетної системи України, їх оцінка. Склад бюджетної системи України. Державний бюджет України, його призначення, склад і структура доходів і видатків. Роль державного бюджету в регіональному, галузевому і соціальному перерозподілі. Республіканський бюджет АРК. Місцеві бюджети, їх види, склад і структура доходів і видатків. Роль республіканського бюджету АРК та місцевих бюджетів у регіональному розвитку.

Тема 5. Між бюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Зміст і складові частини між бюджетних відносин. Підстави існування між бюджетних відносин. Інструменти здійснення та система між бюджетних відносин в Україні. Перерозподіл бюджетних ресурсів. Між бюджетні трансферти та їх види. Законодавче забезпечення бюджетного регулювання.

Тема 6. Система доходів бюджету

Методи формування доходів бюджету. Джерела формування доходів бюджету. ВВП як основа дохідної бази бюджету. Причини та умови використання національного багатства для формування доходів бюджету. Склад і структура доходів бюджету України, їх класифікація. Неподаткові доходи бюджету, їх характеристика. Офіційні трансферти та їх роль у формуванні доходів окремих бюджетів. Державні і місцеві позики.

Тема 7. Система видатків бюджету

Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченню соціально-економічного розвитку. Наукова класифікація видатків бюджету, її ознаки. Процесуальна класифікація бюджетних видатків: функціональна, відомча та економічна. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджети кредити, державні трансферти. Методи бюджетного фінансування. Кошторисне фінансування як основна форма бюджетного фінансування. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА :

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко – 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Знання-Прес, 2006. - 287 с.
2. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І. Фінанси: Практикум: Навч. посібник. – К.: Знання, 2008 – 279 с.
3. Аранчій В.І. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В.І. Аранчій – К.: "Професіонал", 2004. - 304 с.
4. Базилевич В.Д. Страхування: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
5. Біла О. Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О.Г. Біла – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 383 с.
6. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2008. – 253 с.
7. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: НІОС, 2007. – 608 с.
8. Величко Г. О. Фінанси підприємств: навч. посібн. / Г. О. Величко, Л. М. Дейніс, О. В. Тарасова. – [2-ге вид., допрац. та доповн.]. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 248 с.
9. Власова Н.О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н.О. Власова, О.А. Круглова, Л.І. Безгінова – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 271 с.
10. Вовчак О.Д. Страхові послуги: Навчальний посібник. – К.: Форум, 2005. – 672 с.
11. Вовчак О.Д., Завійська О.І. Страхові послуги: Навчальний посібник. – Львів: Видавництво «Компакт –Л.В.», 2005. -565с.
12. Говорушко Т.А. Страхові послуги. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 400с.
13. Гриньова В.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / В.М. Гриньова, В.О. Коюда – 3-тє вид., стер. - К.: Знання -Прес, 2006. - 423 с.
14. Гроші, банки та кредит : у схемах і коментарях [Текст]: навч. посіб. за ред. Б.Л. Луціва. – 2-ге вид. – Т.: Карт-бланш, 2000. – 225 с.
15. Квасницька Р. С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб./ Р. С. Квасницька. – К., 2013. – 632 с.
16. Коваленко В.В. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч. посібн. / В. В. Коваленко – К.: Знання України, 2006. – 332 с.
17. Кремень О. І. Фінанси: Навч. посіб./ О. І. Кремень. – К., 2012. – 412 с.
18. Кудряшов В. П. Курс фінансів: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
19. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
20. Онисько С.М. Фінанси підприємств: підруч. для студентів вищих закладів освіти / С.М. Онисько, П.М. Марич – друге видання виправлене і доповнене – Львів: „Магнолія 2006”: 2008. – с. 367.
21. Осадець С.С., Артюр Т.М., Гаманкова О.О. Страхові послуги. – К.: КНЕУ, 2007. - 464с.
22. Партин Т.О. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Т.О. Партин, А.Г. Загородній – 2-ге вид., перер. і доп. – К.: Знання, 2006. – 379 с.

23. Пасичник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посіб. - К.: Знання - Прес, 2008. - 495 с.
24. Рева Т.М., Ковальчук К.Ф., Кучкова Н.В. Місцеві фінанси. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
25. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 312 с.
26. Смирнов С.О. Фінансовий механізм системи пенсійного забезпечення: Моногр. / С.О. Смирнов, О.І. Бобирь. – Д.: Вид-во ДНУ, 2008. – 240 с.
27. Смолянська О. Фінансовий ринок. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2008.
28. Стеців Л.П., Копилюк О.І. Фінанси: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 235 с.
29. Стойко О. Я. Фінанси: Навч. посіб./ О.Я. Стойко, Д. І. Дема. – К., 2014. – 432 с.
30. Страхові послуги: Підручник / С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.; Кер. авт. кол. й наук. ред. проф. С.С.Осадець і доц. Т.М. Артюх. – КНЕУ, 2007. – 464 с.
31. Страхування: теорія та практика: Навч.-метод. посіб. / Внукова Н.М., Устапенко В.І., Временко В.Л. та ін.; За заг. ред. проф. Внукової Н.М. - Харків: Бурун Книга, 2008. - 376 с.
32. Федосов В. М. Теорія фінансів: Підручник/ В. М. Федосов, П. І. Юхименко, Л. Л. Лазебник. – К., 2010. – 576 с.
33. Фінанси підприємств: Підручник для студентів. Онисько С. М., Марич П. М. - 2-ге видання, виправлене і доповнене. - Львів: "Магнолія 2006", 2008.-367 с.
34. Фінанси підприємства: Навч. посіб.: курс лекцій/ За ред. д.е.н., проф. Г.Г. Кірейцева . - Київ: ЦУЛ, 2007. - 268 с.
35. Фінанси: Навч. посіб. / В.І. Оспіщев, Л.І. Лачкова, О.П. Близнюк та ін.; За ред. В.І. Оспіщева . – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2008. – 366 с.
36. Фінанси: Підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
37. Череп А.В. Економічний аналіз: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2007. – 160 с.
38. Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посіб. - Т.: Джура, 2008.
39. Щетинін А.І. Гроші та кредит [Текст] / А.І. Щетинін. – К.: КНЕУ, 2006. – 305 с.
40. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навч. посіб./ О. Б. Ярошевич. – К., 2012. – 341 с.

Шкала оцінювання успішності студентів

<i>Сума балів</i>	<i>Оцінка ECTS</i>	<i>Оцінка за національною шкалою для екзамену</i>
90-100	<i>A</i>	<i>відмінно</i>
82-89	<i>B</i>	<i>добре</i>
75-81	<i>C</i>	
64-74	<i>D</i>	
60-63	<i>E</i>	<i>задовільно</i>
1-59	<i>FX</i>	<i>незадовільно з неможливістю повторного складання</i>

Структура білету
на фахову вступне випробування
до вступу на ОПШП магістра/спеціаліста
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
за спеціальністю «Фінанси і кредит (за спеціалізованими програмами)»

Зміст	Максимальна кількість балів
Тестова частина	100
– розділ 1 – Фінанси – 15 питань по 2 бали за правильну відповідь;	30
– розділ 2 – Фінанси підприємств – 15 питань по 2 бали за правильну відповідь;	30
– розділ 3 – Страхування – 10 питань по 2 бали за правильну відповідь;	20
– розділ 4 – Бюджетна система – 10 питань по 2 бали за правильну відповідь;	20

3. Завдання мають тільки ОДНУ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ.
4. Кількість розділів та чисельність питань – визначає кафедра.
5. База даних забезпечує не менше 15 білетів.
6. Тести наведені в таблиці, приклад якої наведено нижче

1.	Формулювання питання	a	b	c	d
	a) варіант відповіді 1;				
	b) варіант відповіді 2;				
	c) варіант відповіді 3;				
	d) варіант відповіді 4.				